

<https://veza.sigledal.org/kritika/o-strahopetnem-j...>

1 / 4

O strahopetnem junaštvu in junaški strahopetnosti

Gur Koren: 5 **KIL SLADKORJA**, SNG Nova Gorica, Mini teater Ljubljana, Judovski kulturni center Ljubljana, 1. in 2. 9. 2021

 Like 6

DELITE NA

NATISNI

Na gledališkem trgu se v kriznem času prodaja pet **kil** sladkorja črne komedije.

Slovenska praizvedba teksta 5 **kil** *sladkorja* vsestranskega izraelskega gledališčnika **Gura Korena** je samoironično popotovanje. Avtor besedila in obenem njegov osrednji lik prek dialoga s pokojnim dedkom Simonom – Šlomom išče svojo »vrečo sladkorja«, ki bi mu lahko pomagala preživeti v neizprosnih pokrajinah gledališkega sveta. Dedek, ki je preživel grozote holokavsta, vnuka obišče iz onstranstva, pri čemer si izbira telesa kar najbolj raznolikih medijev. Ustvarjalna ekipa se je odločila za prostorsko

<https://veza.sigledal.org/kritika/o-strahopetnem-j...>

2 / 4

aktualizacijo besedila (prevajalec **Klemen Jelinčič Boeta**), priredba, ki dogajanje prestavi iz Tel Aviva v Ljubljano, je delo dramaturginje **Nike Korenjak** in režiserja **Yonatana Esterkina**. Glede na to, da je avtor besedila Gur Koren glavni junak drame in da je kot igralec to svojo vlogo tudi zares odigral, je v slovenski različici protagonist privzel ime nosilca glavne vloge, tj. **Petra Harla**.

Peter Harl se s prvoosebno pripovedjo od prvega trenutka obrača na občinstvo, ki ga tudi neposredno nagovarja. Publika elegantno zvabi, da se mu obesi na pete in mu kuka čez ramo pri njegovih čudno čudesnih doživljajih. Peter je hkrati privlačen in odbijajoč v svoji neposrednosti in obešenjaštvu. Tak je kot dramski lik in kot igralec, dosleden v zvestobi igranemu karakterju in prepričljiv nosilec »avtobiografske« izpovedi. Vsi ostali igralci so oblikovali po več epizodnih likov in kot na vrtiljaku se pred nami zvrsti pisan nabor najrazličnejših person, ki mejijo na karikature – prostodušna mama, izzivalna najstnica, dvolična natakarka in omamljena prostitutka Nike Korenjak, beraški prototip, pogrkujoči zadeti igralec in filozofsko navdahnjeni taksist **Jureta Kopušarja**, matronasta ravnateljica, lepotička v paniki in preračunljiva vedeževalka **Saše Pavlin Stošič** ter brezbrizni oče in gejevski intelektualec **Matije Rupla**. K oživitvi in plastičnosti sicer epizodnih likov pomembno doprinaša jezikovna karakterizacija (lektor v zasedbi ni naveden): mamina naklonjenost je še pristnejša s štajersčino Nike Korenjak, taksistovo modrovanje nabrušeno z južnjaškim naglasom Jureta Kopušarja in vedeževalkino pretvarjanje podkrepljeno z nadihom ruske melodije Saše Pavlin Stošič. Poleg skakanja iz ene vloge v drugo iz prizora v prizor so stalno prisotni tudi skoki v vlogo dedka, ki ni izbirčen pri izbiri posrednika, le-tega pa vselej znova zaznamuje z očitno spremembo drže in glasu. V nekaterih prizorih se preskoki dogajajo zelo hitro, kar od igralcev zahteva dosledno zbranost. V tem oziru je bil posebej prepričljiv Jure Kopušar v vlogi Petrovega igralskega kolega iz študentskih let, ki ga dedek naseljuje medtem, ko se heheče v oblaku omame.

Publika elegantno zvabi, da se mu obesi na pete in mu kuka čez ramo pri njegovih čudno čudesnih doživljajih. Peter je hkrati privlačen in odbijajoč v svoji neposrednosti in obešenjaštvu.

Kot v oblačku privida se podvaja tudi podoba predstave, ki jo spremljamo na odru. Scenografija sicer uporablja zgolj osnovne elemente – mizo in stola ter dva paravana – v povezavi z videom, v katerega je sinhrono vključeno tudi živo odrsko dogajanje, pa postane še vse kaj drugega, popelje nas od pisarne ravnateljice tehniške šole in trendovskega lokala do prepoznavnih ljubljanskih ambientov. Avtorja videa **Neli Maraž** in **Aleksander Blažica** (slednji je tudi scenograf predstave) sta poskrbela za vizualni nabor sodobnih prostorov, v katere se v prisotnosti dedka Šloma kot meglica spustijo črno-bele podobe preteklih dni. Bolj ali manj jasno izrisane gibljive slike nekega daljnega otroštva, nejasni obrazi in vse jasnejše črte letal in vojakov, nacistov in taboriščnikov opominjajo na sledi preteklosti, ki v prostoru ostajajo do današnjih dni – pa če jih v svojem življenju kdaj zaslutimo in ugledamo ali, polno zaposleni s sedanostjo, pač ne. Sedanost ostaja zaznamovana z epidemično situacijo in predstava je dobrega pol leta pred odrsko doživela spletno premiero. Zdaj na odru gledamo dvojno dogajanje – tisto na odru in ono, sinhrono prenašano na platno, ki visi nad glavami igralcev – pogled bega od enega k drugemu in pod vprašaj postavlja smiselnost te podvojenosti. Dramaturški princip predstave deluje epizodno s stalno izmenjavo protagonistovih samoizpovednih izlivov in dialoških prizorov v najrazličnejših situacijah in z ljudmi, ki jih nosilec dogajanja naključno srečuje. Epizodnost narekuje tudi režijsko odločitev za ignoranco t. i. četrte stene v monoloških delih in metagledaliških pasažah ter za vzpostavitev še trdnejše od običajne četrte stene v dialoških prizorih, kar doseže z zgoraj opisano uporabo posredovane podobe.

Resničnost in lažnost nista nič manj dvojni v poteku same pripovedi. Peter bojda igra samega sebe, to dokazuje celo z osebno izkaznico. Dedkovi obiski postavijo pod vprašaj zapisano zgodovino: v čem je laž in v čem resnica? Dedkova resnica ni nujno tudi zgodovinska resnica – je pa njegova, pripoveduje nam o njegovih odločitvah, izbirah in načinu spopadanja z življenjem. Čeprav z vso resnostjo zahteva od vnuka, da se v zgodovinsko knjigo zapiše zgodba o njegovem hrabrem pobegu in preživetju zaradi petih prodanih kil sladkorja, je že sam izvor zahteve – spor s pokojnim prijateljem v onstranstvu – humoren, saj bolj kot na posebno plemenitost namiguje na nečimrnost in strah pred pozabo. Petrovo spopadanje z dedkovimi zahtevami je prepredeno s samoironijo in zabeljeno s črnim humorjem, do katerega ima človek pravico v še tako temnih časih, če ne še posebej v njih. Igralci se tako šalijo tudi na lasten račun, občasno izstopijo iz zapisanih vlog in igrajo sami sebe, preigravajo stereotipe o svojih igralskih

<https://veza.sigledal.org/kritika/o-strahopetnem-j...>

4 / 4

personah in se med seboj igrivo zbadajo ali napadajo. Kolikor so ti prizori šarmantni v bleščečih bodicah, ki si jih podajajo, pa bistveno ne pridodajo celotni predstavi, prej nasprotno, saj prekinjajo njen prosti tok.

Šlomo Koren je preživel vojno. Gur Koren je preživel umetniško krizo. Odkupljeni tekst je preživel adaptacijo v slovenski prostor. Adaptirano besedilo je preživelo igralska iskanja. Igralske kreature so preživele razdvojenost/podvojenost pogleda. Zgodba je preživela sprehajanje med različnimi plastmi realnosti. Vse s pomočjo petih kil ... črnega humorja.

Yonatan Esterkin, Jure Kopušar, Matija Rupel, Saša Pavlin Stošić, Nika Korenjak, Peter Harl